T096 ATĐ 8 (16) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q55-Kiền Độ Tri-Tu Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 55 309

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA
QUYEÅN 55

Chöông 3: KIEÀN-ÑOÄ TRÍ

Phaåm 3: TU TRÍ, Phaàn 1

Taùm trí: Phaùp trí, tyû trí, tha taâm trí, ñaúng trí, khoå trí, taäp trí, dieät trí vaø ñaïo trí. Theá naøo laø phaùp trí... cho ñeán... Theá naøo laø ñaïo trí? Chöông nhö theá vaø giaûi thích veà nghóa chöông, ôû ñaây leõ ra noùi roäng Öu-ba-ñeà-xaù. Hoûi: Vì sao Toân giaû Ca-chieân-dieân-töû kia ñaõ döïa vaøo taùm trí ñeå soaïn luaän naày? Ñaùp: ÔÛ ñaây neân noùi roäng nhö trong chöông lôùn Kieàn-ñoä Söû ñaõ noùi: Phaùp trí goàm nhieáp bao nhieâu trí, cho ñeán ñaïo trí goàm nhieáp bao nhieâu trí? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì ngaên döùt yù cuûa ngöôøi noùi veà nghóa gom ñeàu. Nhö phaùi Tyø- baø Xaø-baø-ñeà noùi: Goàm thaâu phaùp cuûa taùnh ngöôøi khaùc maø khoâng goàm nhieáp phaùp töï taùnh. Vì ngaên döùt yù cuûa ngöôøi noùi nhö theá, neân soaïn luaän naày. Goàm thaâu, nhö ñaõ noùi roäng trong phaåm Nhaát Haønh cuûa Kieàn-ñoä Söû. Phaùp trí goàm nhieáp phaùp trí, cuõng goàm nhieáp phaàn ít cuûa naêm trí. Ñoù laø tha taâm trí, khoå, taäp, dieät, ñaïo trí. Toùm laïi, phaùp trí goàm nhieáp phaùp trí. Nhöng phaùp trí ôû saùu ñòa: Vò chí, trung gian vaø boán thieàn caên baûn. Ngöôøi trong thieàn Vò chí goàm nhieáp ngöôøi trong thieàn Vò chí, cho ñeán ngöôøi trong ñeä Töù thieàn goàm nhieáp ngöôøi trong ñeä Töù thieàn. Laïi nöõa, phaùp trí laø boán trí: Töùc khoå trí cho ñeán ñaïo trí. Khoå trí goàm nhieáp khoå phaùp trí, cho ñeán ñaïo trí goàm nhieáp ñaïo phaùp trí. Laïi nöõa, phaùp trí ôû quaù khöù, vò lai, hieän taïi. Ngöôøi quaù khöù goàm nhieáp ngöôøi quaù khöù. Ngöôøi vò lai, hieän taïi goàm nhieáp ngöôøi vò lai, hieän taïi.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 55 310

Phaùp trí quaù khöù coù Voâ löôïng saùt-na. Saùt-na kia töùc goàm nhieáp saùt- na kia. Vò lai, hieän taïi, cuõng noùi gioáng nhö theá. Hoûi: Theá naøo laø goàm nhieáp phaàn ít cuûa tha taâm trí? Ñaùp: Tha taâm trí laø höõu laäu, voâ laäu. Goàm thaâu voâ laäu,

nghóa laø khoâng goàm nhieáp höõu laäu. Voâ laäu kia laïi coù hai thöù, ñoù laø phaàn phaùp trí vaø phaàn tyû trí. Goàm thaâu phaàn phaùp trí, khoâng goàm nhieáp phaàn tyû trí. Ñoù goïi laø phaàn ít. Hoûi: Theá naøo laø goàm nhieáp phaàn ít cuûa khoå trí? Ñaùp: Khoå trí laø phaàn phaùp trí, phaàn tyû trí. Goàm thaâu phaàn phaùp trí, khoâng goàm nhieáp phaàn tyû trí. Ñoù goïi laø phaàn ít. Cho ñeán ñaïo trí cuõng noùi gioáng nhö theá. Tyû trí goàm nhieáp tyû trí, cuõng goàm nhieáp phaàn ít cuûa naêm trí. Noùi roäng nhö phaùp trí. Tha taâm trí goàm nhieáp tha taâm trí, cuõng goàm nhieáp phaàn ít cuûa boán trí: Phaùp trí, tyû trí, ñaúng trí, ñaïo trí. Toùm laïi, tha taâm trí goàm nhieáp tha taâm trí, nhöng tha taâm trí ôû taïi ngöôøi Sô thieàn trong boán thieàn caên baûn, goàm nhieáp ngöôøi Sô thieàn, cho ñeán ngöôøi ñeä Töù thieàn goàm nhieáp ngöôøi ñeä Töù thieàn. Laïi nöõa, tha taâm trí laø höõu laäu, voâ laäu. Ngöôøi höõu laäu goàm nhieáp ngöôøi höõu laäu. Ngöôøi voâ laäu goàm nhieáp ngöôøi voâ laäu. Laïi nöõa, tha taâm trí laø phaàn phaùp trí, phaàn tyû trí. Phaàn phaùp trí goàm nhieáp ngöôøi cuûa phaàn phaùp trí. Phaàn tyû trí goàm nhieáp ngöôøi cuûa phaàn tyû trí. ÔÛ quaù khöù, vò lai, hieän taïi, nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Theá naøo laø goàm nhieáp phaàn ít cuûa phaùp trí? Ñaùp: Phaùp trí laø boán trí, goàm nhieáp ñaïo trí, khoâng goàm nhieáp trí khaùc. Ñoù goïi laø phaàn ít. Laïi nöõa, ñaïo trí laø töôùng chung, töôùng rieâng, goàm nhieáp töôùng rieâng khoâng goàm nhieáp töôùng chung. Ñaïo trí coù khi duyeân vôùi ba ñôøi: Coù khi duyeân vôùi hieän taïi, nghóa laø coù khi duyeân vôùi thaân mình, coù khi duyeân vôùi thaân ngöôøi, coù khi duyeân vôùi taâm phaùp taâm sôû, coù duyeân naêm aám. Goàm thaâu duyeân vôùi hieän taïi, duyeân vôùi thaân ngöôøi, duyeân vôùi taâm phaùp taâm sôû. Khoâng goàm nhieáp duyeân vôùi thaân mình, duyeân vôùi naêm aám, duyeân vôùi quaù khöù, vò lai. Ñoù goïi laø phaàn ít. Tyû trí cuõng gioáng nhö theá, tuøy töôùng maø noùi. Hoûi: Theá naøo laø goàm nhieáp phaàn ít cuûa ñaúng trí? Ñaùp: Ñaúng trí ôû möôøi moät ñòa, töø coõi Duïc cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, goàm nhieáp ñòa cuûa boán thieàn caên baûn, khoâng goàm nhieáp ñòa khaùc. Laïi nöõa, ñaúng trí duyeân vôùi töôùng chung, töôùng rieâng, goàm nhieáp

töôùng rieâng, khoâng goàm nhieáp töôùng chung. Ngoaøi ra noùi roäng nhö treân. Hoûi: Theá naøo laø goàm nhieáp phaàn ít cuûa ñaïo trí? Ñaùp: Ñaïo trí ôû chín ñòa: Vò chí, trung gian, boán thieàn caên baûn vaø ba ñònh Voâ saéc. Goàm thaâu ñòa cuûa thieàn caên baûn, khoâng goàm nhieáp ñòa khaùc. Ñoù goïi laø phaàn ít. Laïi nöõa, ñaïo trí duyeân vôùi töôùng chung, töôùng rieâng, cho ñeán noùi roäng. Ñoù goïi laø phaàn ít. Ñaúng trí goàm nhieáp ñaúng trí, cuõng goàm nhieáp phaàn ít cuûa moät trí, ñoù laø tha taâm trí. Toùm laïi, ñaúng trí goàm nhieáp ñaúng trí, nhöng ñaúng trí ôû taïi möôøi moät ñòa: Vò chí, trung gian, Boán thieàn caên baûn coõi Duïc vaø boán ñònh Voâ saéc. Coõi Duïc goàm nhieáp ngöôøi coõi Duïc, cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù goàm nhieáp ngöôøi cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Laïi nöõa, ngöôøi coõi Duïc coù thieän, caáu ueá, voâ kyù khoâng aån moät. Thieän goàm nhieáp ngöôøi thieän. Caáu ueá goàm nhieáp ngöôøi caáu ueá. Voâ kyù khoâng aån moät goàm nhieáp ngöôøi voâ kyù khoâng aån moät. Ba thöù naày ôû quaù khöù, vò lai, hieän taïi.

Quaù khöù, vò lai, hieän taïi töùc goàm nhieáp ngöôøi quaù khöù, vò lai, hieän taïi. Laïi nöõa, quaù khöù coù Voâ löôïng saùt-na. Saùt-na kia töùc goàm nhieáp saùt-na kia. Vò lai cuõng gioáng nhö theá. Nhö theá coõi Duïc, cho ñeán ñòa Phi töôûng Phi phi töôûng cuõng noùi gioáng nhö theá. Hoûi: Theá naøo laø goàm nhieáp phaàn ít cuûa tha taâm trí? Ñaùp: Tha taâm trí laø höõu laäu, voâ laäu. Goàm thaâu höõu laäu, khoâng goàm nhieáp voâ laäu. Ñoù goïi laø phaàn ít. Khoå trí goàm nhieáp khoå trí, cuõng goàm nhieáp phaàn ít cuûa hai trí, ñoù laø phaùp trí, tyû trí. Noùi chung, khoå trí goàm nhieáp khoå trí, nhöng khoå trí ôû nôi chín ñòa: Vò chí, trung gian, boán thieàn caên baûn cuøng ba ñònh Voâ saéc. Thieàn Vò chí goàm nhieáp ngöôøi thieàn Vò chí, cho ñeán Voâ sôû höõu xöù goàm nhieáp ngöôøi Voâ sôû höõu xöù. Ngoaøi ra, noùi roäng nhö treân. Hoûi: Theá naøo laø goàm nhieáp phaàn ít cuûa phaùp trí? Ñaùp: Phaùp trí laø boán trí, töùc trí khoå, taäp, dieät, ñaïo. Goàm thaâu phaàn khoå trí, khoâng goàm nhieáp phaàn trí khaùc, ñoù goïi laø phaàn ít. Nhö phaùp trí, tyû trí cuõng gioáng nhö theá. Nhö khoå trí, taäp trí, dieät trí cuõng gioáng nhö theá. Ñaïo trí goàm nhieáp ñaïo trí, cuõng goàm nhieáp phaàn ít cuûa ba trí laø phaùp trí, tyû trí vaø tha taâm trí. Toùm laïi, ñaïo trí goàm nhieáp ñaïo trí, noùi roäng nhö treân. Khaùc vôùi khoå trí, nghóa laø goàm nhieáp phaàn ít cuûa tha taâm trí.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 55 312

Hoûi: Theá naøo laø goàm nhieáp phaàn ít cuûa tha taâm trí? Ñaùp: Tha taâm trí laø höõu laäu, voâ laäu. Goàm thaâu voâ laäu, khoâng goàm nhieáp höõu laäu. Ñoù goïi laø phaàn ít. Neáu ñaõ thaønh töïu phaùp trí, ñoái vôùi taùm trí naày bao nhieâu phaùp trí laø thaønh töïu, bao nhieâu phaùp trí laø khoâng thaønh töïu? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì ñeå ngaên döùt yù cuûa ngöôøi noùi laø khoâng coù thaønh töïu neân soaïn luaän naày. Hoûi: Neáu thaønh töïu phaùp trí, ñoái vôùi taùm trí naày, coù bao nhieâu trí thaønh töïu, bao nhieâu trí khoâng thaønh töïu? Ñaùp: Hoaëc thaønh töïu ba, boán, naêm, saùu, baûy, taùm. Luùc cuûa khoå phaùp trí khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu ba, ñoù laø phaùp trí, khoå trí, ñaúng trí, coù tha taâm trí thì thaønh töïu boán. Luùc cuûa khoå tyû nhaãn khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu ba, coù tha taâm trí thì thaønh töïu boán, trong ñaây theâm kieán, theâm tueä, theâm ñaïo, khoâng theâm trí, khoâng theâm danh. Luùc cuûa khoå tyû trí khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu boán, ñoù laø phaùp trí, tyû trí, ñaúng trí, khoå trí, coù tha taâm trí thì thaønh töïu naêm, ôû ñaây theâm kieán, theâm tueä, theâm ñaïo, theâm trí, theâm danh. Luùc cuûa taäp phaùp nhaãn khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu boán, coù tha taâm trí laø thaønh töïu naêm, ôû ñaây theâm kieán, theâm tueä, theâm ñaïo, khoâng theâm trí, khoâng theâm danh. Luùc cuûa taäp phaùp trí khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu naêm laø phaùp trí, khoå trí, tyû trí, ñaúng trí, taäp trí, coù tha taâm trí thì thaønh töïu saùu, trong ñaây theâm kieán, theâm tueä, theâm ñaïo, theâm trí, theâm danh. Thôøi ñieåm cuûa taäp phaùp nhaãn khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu naêm, coù tha taâm trí thaønh töïu saùu, trong ñaây theâm kieán, theâm tueä, theâm ñaïo, khoâng theâm trí, khoâng theâm danh. Thôøi ñieåm cuûa taäp tyû trí khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu naêm, coù tha taâm trí thaønh töïu saùu, trong ñaây theâm kieán, theâm tueä, theâm ñaïo, khoâng theâm trí, khoâng

theâm danh. Vì sao? Vì luùc cuûa khoå tyû trí thì ñaõ laäp teân tyû trí, luùc cuûa taäp phaùp trí ñaõ laäp teân taäp trí. Thôøi ñieåm cuûa dieät phaùp nhaãn khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu naêm, coù tha taâm trí thaønh töïu saùu, trong ñaáây theâm kieán, theâm tueä, theâm ñaïo, khoâng theâm trí, khoâng theâm danh. Thôøi ñieåm cuûa dieät phaùp trí khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu saùu, ñoù laø phaùp trí, tyû trí, ñaúng trí, khoå trí, taäp trí, dieät trí. Coù tha taâm trí thaønh töïu baûy, trong ñoù theâm kieán, theâm tueä, theâm ñaïo, theâm trí, theâm danh. Thôøi ñieåm cuûa dieät tyû nhaãn khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu saùu, coù tha taâm trí thaønh töïu baûy, trong ñaây theâm kieán, theâm tueä, theâm ñaïo,

khoâng theâm trí, khoâng theâm danh. Thôøi ñieåm cuûa dieät tyû trí khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu saùu, coù tha taâm trí thaønh töïu baûy, trong ñaây theâm kieán, theâm tueä, theâm ñaïo, khoâng theâm trí, khoâng theâm danh. Vì sao? Vì luùc cuûa dieät phaùp trí ñaõ laäp teân dieät trí. Luùc cuûa khoå tyû trí ñaõ laäp teân tyû trí. Thôøi ñieåm cuûa ñaïo phaùp nhaãn khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu saùu, coù tha taâm trí thaønh töïu baûy, trong ñaây theâm kieán, theâm tueä, theâm ñaïo, khoâng theâm trí, khoâng theâm danh. Thôøi ñieåm cuûa ñaïo phaùp trí khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu baûy: Phaùp trí, tyû trí, ñaúng trí, khoå trí, taäp trí, dieät trí, ñaïo trí. Coù tha taâm trí thaønh töïu taùm, trong ñaây theâm kieán, theâm tueä, theâm ñaïo, theâm trí, theâm danh. Thôøi ñieåm cuûa ñaïo tyû nhaãn khoâng coù tha taâm trí thaønh töïu baûy, coù tha taâm trí thaønh töïu taùm, trong ñaây theâm kieán, theâm tueä, theâm ñaïo, khoâng theâm trí, khoâng theâm danh. Vì sao? Vì trong luùc cuûa ñaïo phaùp trí ñaõ laäp teân ñaïo trí. Luùc cuûa khoå tyû trí ñaõ laäp teân tyû trí, cho ñeán thaønh töïu ñaïo trí, theo töôùng maø noùi. Neáu khi tu phaùp trí cuõng tu tyû trí phaûi chaêng? Tu coù boán thöù, noùi roäng nhö treân. ÔÛ ñaây, nhaân nôi hai thöù tu maø soaïn luaän, ñoù laø tu ñaéc vaø tu haønh. Ngöôøi phaøm phu khi lìa duïc coõi Duïc laø tu ñaúng trí cuûa hieän taïi trong ñaïo phöông tieän, chín ñaïo voâ ngaïi, taùm ñaïo giaûi thoaùt. ÔÛ vò lai cuõng tu ñaúng trí. Tu ñaúng trí cuûa hieän taïi trong ñaïo giaûi thoaùt thöù chín. Vò lai tu ñaúng trí, tha taâm trí. Khi lìa duïc cuûa Sô thieàn, neáu döïa vaøo Sô thieàn taïo ra phöông tieän, nghóa laø hieän taïi tu ñaúng trí trong ñaïo phöông tieän, vò lai tu ñaúng trí, tha taâm trí. Neáu döïa vaøo beân ñeä Nhò thieàn ñeå laøm phöông tieän, hieän taïi tu ñaúng trí cuûa ñaïo phöông tieän, chín ñaïo voâ ngaïi taùm ñaïo giaûi thoaùt, vò lai cuõng tu ñaúng trí. Tu ñaúng trí hieän taïi cuûa ñaïo giaûi thoaùt thöù chín, vò lai tu ñaúng trí, tha taâm trí, cho ñeán lìa duïc cuûa ñeä Tam thieàn cuõng gioáng nhö theá. Khi lìa duïc cuûa ñeä Töù thieàn, neáu döïa vaøo ñeä Töù thieàn ñeå taïo phöông tieän, hieän taïi tu ñaúng trí cuûa ñaïo phöông tieän, tu ñaúng trí, tha taâm trí ôû vò lai. Neáu döïa vaøo beân khoâng xöù ñeå taïo phöông tieän, thì hieän taïi tu ñaúng trí cuûa ñaïo phöông tieän, chín ñaïo voâ ngaïi, chín ñaïo giaûi thoaùt, vò lai cuõng tu ñaúng trí. Khi lìa duïc cuûa khoâng xöù, laø hieän taïi ñaõ tu ñaúng trí cuûa ñaïo phöông tieän, chín ñaïo voâ ngaïi, chín ñaïo giaûi thoaùt, ôû vò lai cuõng tu ñaúng trí. Cho ñeán lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù cuõng noùi gioáng nhö theá.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 55 314

Phaøm phu khi chöa lìa duïc coõi Duïc, khôûi boán Voâ löôïng, hai giaûi thoaùt ñaàu, boán thaéng xöù, quaùn baát tònh, nieäm An-na-ban-na (quaùn soå töùc), nieäm xöù, Noaõn, Ñaûnh, Nhaãn, phaùp Theá ñeä nhaát, thì hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai cuõng tu ñaúng trí. Phaøm phu lìa duïc coõi Duïc, khi khôûi boán Voâ löôïng, ba giaûi thoaùt ñaàu, taùm thaéng xöù, taùm Nhaát thieát xöù, quaùn baát tònh, nieäm An na ban na, nieäm xöù, thì hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai cuõng tu ñaúng trí, tha taâm trí. Phaøm phu lìa duïc coõi Duïc, luùc khôûi caên thieän ñaït phaàn, hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai cuõng tu ñaúng trí. Phaøm phu luùc lìa duïc coõi Duïc, khôûi thoâng, laø hieän taïi tu ñaúng trí trong ñaïo phöông tieän, hai ñaïo giaûi thoaùt, vò lai tu ñaúng trí, tha taâm trí. Hieän taïi tu tha taâm trí trong moät ñaïo giaûi thoaùt, vò lai tu ñaúng trí, tha taâm trí. Hieän taïi tu ñaúng trí trong naêm ñaïo voâ ngaïi, vò lai cuõng tu ñaúng trí. Töùc phaøm phu kia khôûi giaûi thoaùt coõi Voâ saéc, Nhaát thieát xöù cuûa Khoâng xöù, Nhaát thieát xöù cuûa Thöùc xöù. Khi döïa vaøo nieäm xöù coõi Voâ saéc thì hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai cuõng tu ñaúng trí. Ñaây laø noùi veà ngöôøi phaøm phu. baäc Thaùnh trong kieán ñaïo khôûi coâng ñöùc hieän ôû tröôùc nhö theá, töùc laø tu coâng ñöùc ôû vò lai, nhö khôûi nhaãn hieän ôû tröôùc, töùc tu nhaãn vò lai. Khôûi trí hieän ôû tröôùc, töùc tu trí ôû vò lai. Chæ tröø ba khoaûnh taâm. Vò lai tu ñaïo theá tuïc, ñoù laø khoå tyû trí, taäp tyû trí, dieät tyû trí, tu ñaúng trí bieân cuûa kieán ñaïo. Hoûi: Vì sao trong kieán ñaïo chæ tu phaùp töông töï, coøn trong tu ñaïo laïi tu phaùp töông töï vaø khoâng töông töï? Ñaùp: Vì sôû duyeân trong kieán ñaïo laø ñònh, neân ñoái trò laø ñònh, vì vaäy chæ tu phaùp töông töï, khoâng tu phaùp khoâng töông töï. Nghóa laø vì sôû duyeân trong tu ñaïo khoâng nhaát ñònh, neân ñoái trò cuõng khoâng nhaát ñònh. Tu phaùp töông töï, khoâng töông töï, vôùi lôøi ñaùp khaùc ñaõ noùi roäng nhö nôi phaàn Kieàn-ñoä Taïp. Neáu khoâng coù tha taâm trí nhaäp kieán ñaïo thì khi ñaïo tyû trí hieän ôû tröôùc, hieän taïi tu hai trí: ñaïo trí, tyû trí. Vò lai seõ tu saùu trí, tröø ñaúng trí, tha taâm trí. Neáu coù tha taâm trí, hieän taïi cuõng tu hai trí, vò lai seõ tu baûy trí, tröø ñaúng trí. Baäc Thaùnh duøng ñaïo theá tuïc, khi lìa duïc coõi Duïc: Neáu duøng voâ laäu laøm phöông tieän, thì ñaïo phöông tieän ôû trong taùm trí, neáu moãi trí hieän ra tröôùc, thì vò lai tu baûy trí. Neáu duøng ñaïo theá tuïc laøm phöông tieän, thì trong ñaïo phöông tieän, chín ñaïo voâ ngaïi, taùm ñaïo giaûi thoaùt, hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai tu baûy trí. Hieän taïi tu ñaúng trí cuûa ñaïo giaûi thoaùt thöù chín, vò lai tu taùm trí. Khi lìa duïc cuûa Sô thieàn, neáu duøng voâ laäu laøm phöông

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 55 315

tieän, thì ôû trong taùm trí, neáu moãi trí hieän ra tröôùc, thì vò lai tu taùm trí, neáu duøng ñaïo theá tuïc laøm phöông tieän, thì trong chín ñaïo giaûi thoaùt, ñaïo phöông tieän, hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai tu taùm trí. Trong chín ñaïo voâ ngaïi, hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai tu baûy trí, cho ñeán lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù, cuõng noùi gioáng nhö theá. Baäc Thaùnh duøng ñaïo voâ laäu, khi lìa duïc coõi Duïc: Neáu duøng theá tuïc laøm phöông tieän, thì hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai tu baûy trí. Neáu duøng voâ laäu laøm phöông tieän, thì ôû trong taùm trí, neáu khôûi moãi trí hieän ra tröôùc

thì vò lai tu baûy trí, chín ñaïo voâ ngaïi, taùm ñaïo giaûi thoaùt. ÔÛ trong boán trí, neáu khôûi moãi trí hieän ôû tröôùc thì vò lai tu baûy trí, chín ñaïo giaûi thoaùt, taùm ñaïo giaûi thoaùt. ÔÛ trong boán trí, neáu moãi trí hieän ra tröôùc, thì vò lai tu baûy trí, ñaïo giaûi thoaùt thöù chín. Trong boán trí, neáu moãi trí hieän ôû tröôùc, tu vò lai, tu taùm trí. Khi lìa duïc cuûa Sô thieàn, neáu duøng ñaïo theá tuïc laøm phöông tieän, thì hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai tu taùm trí. Neáu duøng voâ laäu laøm phöông tieän, thì trong taùm trí, neáu moãi trí hieän ra tröôùc, thì vò lai tu taùm trí, chín ñaïo voâ ngaïi. ÔÛ trong saùu trí, neáu moãi trí hieän ra tröôùc, thì vò lai tu baûy trí, chín ñaïo giaûi thoaùt. ÔÛ trong saùu trí, neáu moãi trí hieän ra tröôùc thì vò lai tu taùm trí. Cho ñeán lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù cuõng noùi gioáng nhö vaäy. Khi lìa duïc cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, neáu duøng theá tuïc laøm phöông tieän, thì hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai tu taùm trí. Chín ñaïo voâ ngaïi ñoái vôùi saùu trí, neáu moãi trí hieän ôû tröôùc thì tu vò lai, tu baûy trí, chín ñaïo giaûi thoaùt. Ñoái vôùi saùu trí, neáu moãi trí hieän ôû tröôùc thì tu vò lai, tu taùm trí, cho ñeán lìa Voâ sôû höõu xöù. Coõi Duïc cuõng noùi nhö theá. Khi lìa duïc coõi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, neáu duøng theá tuïc laøm phöông tieän, hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai tu taùm trí. Neáu duøng voâ laäu laøm phöông tieän, thì ñoái vôùi taùm trí, neáu moãi trí hieän ra tröôùc thì vò lai tu taùm trí, chín ñaïo voâ ngaïi. trong saùu trí, neáu moãi trí hieän ra tröôùc thì tu vò lai tu saùu trí, taùm ñaïo giaûi thoaùt. Ñoái vôùi saùu trí, neáu moãi trí hieän ra tröôùc, thì vò lai tu baûy trí, ñaïo giaûi thoaùt thöù chín. Ñoái vôùi hai trí, neáu moãi trí hieän ôû tröôùc, thì vò lai tu taùm trí, vaø caên thieän cuûa ba coõi. Ñoù laø noùi baäc Thaùnh lìa duïc. Luùc chöa lìa duïc coõi Duïc, Tín giaûi thoaùt chuyeån caên, taïo ra Kieán ñaùo. Neáu duøng theá tuïc laøm phöông tieän, thì trong ñaïo phöông tieän, hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai tu baûy trí. Neáu duøng voâ laäu laøm phöông tieän, thì ñaïo phöông tieän ôû trong taùm trí, neáu moãi trí hieän ôû tröôùc, thì vò lai tu baûy trí, ñaïo voâ ngaïi ôû trong taùm trí, neáu moãi trí hieän ra tröôùc, thì vò lai tu saùu trí, ñaïo giaûi thoaùt ôû trong taùm trí, neáu moãi trí hieån baøy tröôùc thì seõ tu vò lai. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Tu saùu trí, hoaëc coù ngöôøi noùi: Tu baûy trí.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 55 316

Luùc lìa duïc coõi Duïc, Tín giaûi thoaùt chuyeån caên, taïo ra Kieán ñaùo, neáu duøng theá tuïc laøm phöông tieän, thì ôû trong ñaïo phöông tieän, hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai tu taùm trí. Neáu duøng voâ laäu laøm phöông tieän, thì ñaïo phöông tieän ôû trong taùm trí. Neáu moãi trí hieän ra tröôùc, tu vò lai tu taùm trí, ñaïo voâ ngaïi ôû trong taùm trí. Neáu moãi trí hieän ra tröôùc, vò lai tu saùu trí, ñaïo giaûi thoaùt ôû trong taùm trí. Neáu moãi trí hieän ra tröôùc, thì seõ tu vò lai. Hoaëc coù ngöôøi noùi tu baûy trí, hoaëc coù ngöôøi noùi tu taùm trí. A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt luùc chuyeån caên taïo ra phaùp baát ñoäng, neáu duøng theá tuïc laøm phöông tieän, thì trong ñaïo phöông tieän, hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai tu taùm trí. Neáu duøng voâ laäu laøm phöông tieän, thì trong taùm trí, neáu moãi trí hieän ra tröôùc, thì vò lai tu taùm trí, chín ñaïo voâ ngaïi ôû trong saùu trí, neáu moãi trí hieän ra tröôùc, thì vò lai tu saùu trí, taùm ñaïo giaûi thoaùt ôû trong saùu trí, neáu moãi trí hieän ra tröôùc, thì vò lai tu baûy trí, ñaïo giaûi thoaùt thöù chín ôû trong hai trí. Neáu moãi trí hieän ra tröôùc, thì

vò lai tu taùm trí vaø caên thieän cuûa ba coõi. Khi huaân tu thieàn, trong khoaûng saùt-na ban ñaàu, ôû trong taùm trí, neáu moãi trí hieän ra tröôùc, thì vò lai tu baûy trí. Trong khoaûng saùt-na thöù hai, hieän ôû tröôùc thì tu ñaúng trí, vò lai tu baûy trí. Khoaûng saùt-na thöù ba, ôû trong taùm trí, neáu moãi trí hieän ra tröôùc, thì tu vò lai tu taùm trí. Luùc khôûi thoâng trong naêm ñaïo voâ ngaïi, hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai tu baûy trí. Trong hai ñaïo giaûi thoaùt, hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai tu taùm trí. Khôûi tha taâm trí luùc ñaïo giaûi thoaùt, hieän taïi tu tha taâm trí, vò lai tu taùm trí. Khôûi boán Voâ löôïng, ba giaûi thoaùt ban ñaàu, taùm thaéng xöù, taùm Nhaát thieát xöù, quaùn baát tònh, nieäm A-na-Ban-na, nieäm xöù cuûa theá tuïc trong thieàn, voâ ngaïi cuûa theá tuïc, nguyeän trí voâ traùnh, Baùn-ña-caâu-trí-ca, tam-muoäi Khoâng khoâng, tam-muoäi Voâ nguyeän voâ nguyeän, tam-muoäi Voâ töôùng voâ töôùng. Giaûi thoaùt Voâ saéc cuûa theá tuïc, Khoâng xöù, Thöùc xöù, Nhaát thieát xöù, nieäm xöù cuûa theá tuïc coõi Voâ saéc, nhaäp ñònh Dieät, khi töôûng vi teá, hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai tu taùm trí. Luùc khôûi trí voâ laäu, hieän taïi tu tha taâm trí, vò lai tu taùm trí, khôûi nieäm xöù voâ laäu trong thieàn, voâ Ngaïi voâ laäu hieän taïi ôû trong taùm trí. Neáu moãi trí hieän ôû tröôùc, vò lai tu taùm trí, khôûi nieäm xöù voâ laäu, voâ ngaïi voâ laäu, giaûi thoaùt voâ laäu coõi Voâ saéc. ÔÛ trong boán trí, neáu moãi trí hieån baøy ôû tröôùc, thì vò lai tu taùm trí, khôûi taâm vi vi xuaát ñònh Dieät, hieän taïi tu ñaúng trí, vò lai cuõng tu ñaúng trí. Cuõng theá v.v... laø noùi sô löôïc veà Tyø-baø-sa. Neáu khi tu phaùp trí thì cuõng tu Tyû trí phaûi chaêng? Cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp: 1. Tu phaùp trí khoâng tu tyû trí, nghóa laø luùc tu khoå phaùp trí, taäp phaùp trí, dieät phaùp trí, ñaïo phaùp trí, trong kieán ñaïo thì khoâng tu tyû trí. Vì sao?

Vì trong kieán ñaïo, neáu tu coâng ñöùc naày, töùc coâng ñöùc aáy do tu phaùp trí ôû vò lai seõ hieän ra tröôùc, töùc tu phaùp trí, tyû trí seõ hieän ra tröôùc, töùc laø tu hoïc kieán tích cuûa tyû trí. Neáu A-la-haùn khôûi phaùp trí voán ñöôïc hieän ôû tröôùc, thì ngöôøi Höõu hoïc tích cuûa Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm laø Thaùnh ñeá. Neáu ngöôøi coù kieán, goïi laø kieán tích. Ngöôøi A-la-haùn, hoaëc tueä giaûi thoaùt, hoaëc caâu giaûi thoaùt, vaøo thôøi gian naày, A-la-haùn seõ khoâng tu tyû trí. Vì sao? Vì ñaõ khôûi coâng ñöùc voán ñaõ ñöôïc hieän ôû tröôùc, coøn khoâng theå laøm theo thöù lôùp tu saùt-na sau, huoáng chi laø vò lai xa vôøi. 2. Tu tyû trí, khoâng tu phaùp trí: Trong kieán ñaïo, luùc tu khoå tyû trí, taäp tyû trí, dieät tyû trí, khoâng tu phaùp trí. Nhö tröôùc ñaây ñaõ noùi veà kieán tích cuûa ngöôøi Höõu hoïc. Neáu A-la-haùn khôûi tyû trí voán ñaõ ñöïôc hieän ra tröôùc, thì noùi nhö treân. 3. Tu phaùp trí cuõng tu tyû trí, nghóa laø khi ñaïo tyû trí nhaäp kieán ñaïo thì tu phaùp trí cuõng tu tyû trí. Vì sao? Vì laø thôøi gian xa ñaïo ñaõ töøng ñöôïc, ñeå ñöôïc ñaïo khoâng heà ñöôïc, döùt tröø phieàn naõo, ñoàng moät vò, chöùng giaûi thoaùt ñeàu, ñöôïc taùm trí, tu möôøi saùu haønh, hoïc kieán tích. Neáu A-la-haùn khôûi trí voâ laäu khoâng heà ñöôïc hieän ôû tröôùc, chính laø thôøi gian ngöôøi Höõu hoïc duøng ñaïo voâ laäu ñeå lìa duïc coõi Duïc. Neáu duøng voâ laäu laøm phöông tieän, seõ ñöôïc ñaïo phöông tieän, chín ñaïo voâ ngaïi, chín ñaïo giaûi thoaùt, cho ñeán khi lìa duïc cuûa Voâ sôû

höõu xöù, ñeàu ñöôïc tu lìa duïc cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Neáu duøng voâ laäu laøm phöông tieän, seõ ñöôïc ñaïo phöông tieän, chín ñaïo voâ ngaïi, taùm ñaïo giaûi thoaùt, laø luùc Tín giaûi thoaùt chuyeån caên taïo ra Kieán ñaùo. Neáu duøng voâ laäu laøm phöông tieän, seõ ñöôïc ñaïo phöông tieän, ñaïo voâ ngaïi, ñaïo giaûi thoaùt laø luùc huaân tu thieàn, saùt-na taâm tröôùc sau, ngöôøi Höõu hoïc khôûi tha taâm trí voâ laäu, khôûi nieäm xöù voâ laäu, khôûi giaûi thoaùt voâ laäu cuûa Voâ saéc. Vôùi nhöõng thôøi gian nhö theá, khôûi trí voâ laäu khoâng heà ñöôïc hieän ôû tröôùc. 4. Ñöôïc tu phaùp trí, tyû trí: Lìa duïc cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, A-la-haùn truï ñaïo giaûi thoaùt sau cuøng, laø A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt chuyeån caên gaây ra nghieäp baát ñoäng. Neáu duøng voâ laäu laøm phöông tieän, chính laø luùc ñöôïc ñaïo phöông tieän, chín ñaïo voâ ngaïi, chín ñaïo giaûi thoaùt ñeàu huaân tu thieàn, taâm saùt-na tröôùc sau, khôûi tha taâm trí voâ laäu, khôûi nieäm xöù voâ laäu, khôûi voâ ngaïi voâ laäu khôûi giaûi thoaùt voâ laäu coõi Voâ saéc. Nhöõng thôøi gian nhö theá, khôûi trí voâ laäu khoâng heà ñöôïc hieän ra tröôùc. Ñöôïc tu phaùp trí, tyû trí, khôûi trí theá tuïc khoâng heà ñöôïc hieän ra

tröôùc. Vaøo thôøi gian naày, ñöôïc tu phaùp trí, tyû trí, ngöôøi Höõu hoïc duøng ñaïo theá tuïc ñeå lìa duïc coõi Duïc. Neáu duøng theá tuïc laøm phöông tieän, seõ ñöôïc ñaïo phöông tieän, chín ñaïo voâ ngaïi, chín ñaïo giaûi thoaùt, cho ñeán lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù cuõng noùi gioáng nhö theá. Neáu vì döùt duïc cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, duøng theá tuïc laøm phöông tieän, seõ ñöôïc Tín giaûi thoaùt cuûa ñaïo phöông tieän, luùc chuyeån caên taïo ra Kieán ñaùo. Neáu duøng theá tuïc laøm phöông tieän, seõ ñöôïc ñaïo phöông tieän. Vôùi taâm saùt-na, trong khi huaân tu thieàn, khôûi thoâng thôøi phöông tieän, seõ ñöôïc ñaïo phöông tieän, naêm ñaïo voâ ngaïi, ba ñaïo giaûi thoaùt, khôûi boán Voâ löôïng thì ñöôïc giaûi thoaùt thaéng xöù cuûa theá tuïc, Nhaát thieát xöù, quaùn baát tònh, nieäm A-na-Ban-na, nieäm xöù cuûa theá tuïc, nhaäp ñònh Dieät vôùi töôûng vi teá, A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt chuyeån caên, gaây ra nghieäp baát ñoäng. Neáu duøng theá tuïc laøm phöông tieän, seõ ñöôïc ñaïo phöông tieän, taâm saùt-na trong khi huaân tu thieàn, luùc khôûi thoâng seõ ñöôïc ñaïo phöông tieän, naêm ñaïo voâ ngaïi, ba ñaïo giaûi thoaùt, khôûi Voâ löôïng giaûi thoaùt, thaéng xöù, Nhaát thieát xöù cuûa theá tuïc, khôûi nieäm xöù theá tuïc, voâ ngaïi cuûa theá tuïc, khôûi Baùn-ña-caâu-trí-ca cuûa nguyeän trí voâ traùnh, töôûng vi teá luùc nhaäp ñònh Dieät. Vôùi nhöõng thôøi gian nhö theá, khôûi trí theá tuïc khoâng heà ñöôïc, hieän ra tröôùc. ÔÛ vò lai seõ ñöôïc tu phaùp trí, tyû trí. Ngöôøi khoâng tu phaùp trí, tyû trí laø kieán tích cuûa ngöôøi Höõu hoïc. Neáu A-la-haùn khôûi trí theá tuïc ñaõ töøng ñöôïc hieän ra tröôùc, coâng ñöùc ñaõ töøng ñöôïc hieän ra tröôùc, coøn khoâng theå khieán theo thöù lôùp tu saùt-na sau, huoáng chi laø tu xa vôøi ôû vò lai? Khôûi trí theá tuïc khoâng heà ñöôïc, hieän ôû tröôùc, ñoù laø vaên, tö, tueä vaø taâm vi vi xuaát ñònh Dieät. Vaøo luùc naày, khoâng ñöôïc tu phaùp trí, tyû trí. Heát thaûy ngöôøi phaøm phu ñeàu khoâng tu trí naày. Vì sao? Vì trí aáy chaúng phaûi phaùp cuûa phaøm phu. Do vaäy, ngöôøi taâm nhieãm oâ khoâng tu laø phaàn lui suït, taùnh hoï naëng neà töông öng vôùi löôøi bieáng, toát ñeïp hôn töông öng vôùi

tinh tieán. Taâm coù theå coù choã tu. Taâm voâ kyù laø taâm, yeáu ñuoái, nhö haït gioáng muïc, khoâng theå coù ñoái töôïng tu vôùi taâm vöõng chaéc kieân coá, coù theå coù ñoái töôïng tu, nhaäp ñònh Voâ töôûng, ñònh Dieät. Phaùp coù taâm, phaùp voâ taâm naày, coù theå coù ñoái töôïng tu Voâ töôûng. Chuùng sinh, hoaëc coù ngöôøi noùi: Trong baát cöù luùc naøo, ngöôøi phaøm phu ñeàu khoâng theå khôûi taâm thieän hieän ôû tröôùc. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Maëc duø khôûi taâm thieän, nhöng vaãn khoâng theå laøm choã nöông cho vieäc tu ñaïo, khi taát caû nhaãn ñeàu hieän ôû tröôùc, chæ tu

nhaãn, khoâng tu trí. Hoûi: Khôûi phaùp ñaõ töøng ñöôïc hieän ôû tröôùc, thì vì sao khoâng tu vò lai? Ñaùp: Phaùp naày ñaõ duøng, ñaõ coù choã taïo taùc, vì ñaõ cho quaû. Laïi nöõa, phaùp naày ñaõ tu, ñaõ ñöôïc khinh an, laïi khoâng coù theá duïng. Laïi nöõa, luùc khôûi phaùp ñaõ töøng ñöôïc hieän ôû tröôùc, laø luùc tu ôû ñôøi vò lai, laø tu ñaéc vì ñaõ traûi qua ñôøi, chæ coù toån bôùt, laøm gì coù taêng ích. Ví nhö ngöôøi caàn aên, tröôùc phaûi gom goùp taøi saûn vaät duïng, nhö vaäy chæ coù toån bôùt, laøm gì coù taêng ích. Tu ñaéc kia cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, duïng coâng nhieàu, coù choã taïo taùc nhieàu, muoán cho ñôøi vò lai coù theå khôûi phaùp ñaõ töøng ñöôïc, hieän ôû tröôùc. Khoâng duïng coâng nhieàu, khoâng coù choã taïo taùc nhieàu, neân khoâng theå khieán cho chuùng sinh tu ôû ñôøi vò lai. Laïi nöõa, neáu khôûi phaùp ñaõ töøng ñöôïc hieän ôû tröôùc maø tu vò lai, thì khi Ñöùc Theá toân nhaäp Nieát-baøn, nhaäp tam-muoäi cuûa taát caû thieàn, leõ cuõng ra phaûi tu ñôøi vò lai. Neáu tu, thì khi Theá toân ñöôïc taän trí, seõ khoâng ñöôïc ñuû taát caû caùc coâng ñöùc thieän. Muoán cho khoâng coù loãi nhö theá, neân môùi khôûi coâng ñöùc ñaõ töøng ñöôïc, khoâng tu ñôøi vò lai. Trí khaùc, tu theo töôùng maïo, noùi roäng nhö kinh naày. Coù ñaúng trí bieân cuûa kieán ñaïo, coù caên thieän khi ñöôïc taän trí, ôû ñaây phaûi noùi roäng nhö trong Kieàn-ñoä Taïp. Hoûi: Phaùp trí neân noùi duyeân vôùi phaùp trí phaûi chaêng? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì muoán ngaên döùt nhöõng ngöôøi coù yù noùi: Duyeân cuûa caûnh giôùi khoâng coù theå taùnh, cuõng noùi duyeân caûnh giôùi thaät söï coù theå taùnh, neân soaïn luaän naày. Hoaëc coù ngöôøi noùi: ÔÛ ñaây neân ñaët ra caâu hoûi nhö theá naày: Phaùp trí duyeân vôùi bao nhieâu trí? Neáu nhö thuyeát kia noùi, thì phaùp trí voâ duyeân tyû trí, ñeàu duyeân vôùi trí khaùc. Tyû trí voâ duyeân vôùi phaùp trí, ñeàu duyeân vôùi trí khaùc. Tha taâm trí, ñaúng trí ñeàu duyeân vôùi caùc trí. Khoå trí, taäp trí duyeân ñaúng trí, tha taâm trí, voâ duyeân vôùi trí khaùc. Dieät trí voâ duyeân caùc trí. Ñaïo trí voâ duyeân ñaúng trí, ñeàu duyeân vôùi trí khaùc. Laïi coù ngöôøi noùi: ÔÛ ñaây neân caâu hoûi nhö vaày: Phaùp trí coù bao nhieâu trí laøm choã duyeân? Neáu noùi raèng: Phaùp trí coù bao nhieâu trí laøm choã duyeân? Nghóa laø: Neáu nhö thuyeát kia ñaõ noùi: Khoå trí, taäp trí, tyû trí, dieät trí voâ duyeân vôùi phaùp trí, coøn trí khaùc thì duyeân. Khoå trí, taäp trí, phaùp trí, dieät trí voâ duyeân tyû trí, trí khaùc thì duyeân. Dieät trí voâ duyeân

tha taâm trí, trí khaùc thì duyeân. Dieät trí, ñaïo trí voâ duyeân vôùi ñaúng trí, trí khaùc thì duyeân. Khoå, taäp, dieät trí ñeàu khoâng vì khoå, taäp, dieät trí laøm choã duyeân, trí khaùc thì duyeân. Khoå, taäp, dieät trí voâ duyeân vôùi ñaïo trí, trí khaùc thì duyeân. Hoûi: Vì sao phaùp trí, tyû trí ñeàu voâ duyeân vôùi nhau? Ñaùp: Vì caûnh giôùi cuûa phaùp trí ôû döôùi, caûnh giôùi cuûa tyû trí ôû treân. Ví nhö hai ngöôøi cuøng ñöùng moät choã, moät ngöôøi nhìn xuoáng ñaát, coøn ngöôøi kia thì ngöôùc nhìn leân hö khoâng, dó nhieân maët cuûa hai ngöôøi aáy ñeàu khoâng nhìn nhau. Phaùp trí, tyû trí kia cuõng gioáng nhö theá. Phaùp trí ñoái vôùi phaùp trí coù bao nhieâu duyeân? Cho ñeán ñoái vôùi ñaïo trí coù bao nhieâu duyeân? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì muoán ngaên döùt yù cuûa ngöôøi noùi boán duyeân khoâng coù theå taùnh, cuõng muoán noùi boán duyeân thaät coù theå taùnh, neân soaïn luaän naày. Hoûi: Phaùp trí ñoái vôùi phaùp trí coù bao nhieâu duyeân? Ñaùp: Phaùp trí ñoái vôùi phaùp trí laø nhaân oai theá cuûa duyeân thöù lôùp. Hoûi: Vì sao trong ñaây noùi duyeân khaùc, trong phaåm Baát Thieän, cuûa Kieàn-ñoä Söû, noùi laø duyeân khaùc. ÔÛ ñaây noùi: Phaùp trí ñoái vôùi phaùp trí laø nhaân oai theá cuûa duyeân thöù lôùp. Trong phaåm Baát Thieän noùi: Thaân kieán ñoái vôùi thaân kieán hoaëc boán, ba, hai, moät chaêng? Ñaùp: ÔÛ ñaây noùi: Phaùp trí ñoái vôùi phaùp trí laø nhaân oai theá cuûa duyeân thöù lôùp. Trong phaåm kia leõ ra cuõng noùi nhö theá. Nhö phaåm kia ñaõ noùi: Thaân kieán ñoái vôùi thaân kieán hoaëc boán, ba, hai, moät thì ôû ñaây cuõng neân noùi nhö theá. Laïi nöõa, vì muoán bieåu hieän hai moân, hai toùm löôïc, noùi roäng nhö nôi Kieàn-ñoä Söû. Phaùp trí ñoái vôùi phaùp trí laø nhaân oai theá cuûa duyeân thöù lôùp. Nhaân: nhö chuûng töû. Thöù lôùp: Tröôùc, môû baøy daãn daét. Duyeân caûnh giôùi: Nhö caàm gaäy. Duyeân oai theá: Vì khoâng chöôùng ngaïi nhau. Phaùp trí ñoái vôùi phaùp trí coù moät nhaân, ñoù laø nhaân töông töï. Duyeân Thöù ñeä, nghóa laø phaùp trí theo thöù lôùp khôûi phaùp trí hieän ôû tröôùc. Duyeân caûnh giôùi, nghóa laø phaùp trí duyeân phaùp trí. Duyeân oai theá, nghóa laø khoâng chöôùng ngaïi nhau. Phaùp trí ñoái vôùi tyû trí thì: Nhaân, thöù lôùp, oai theá, voâ duyeân. Nhaân laø nhaân töông töï. Duyeân thöù ñeä: laø phaùp trí theo thöù lôùp khôûi tyû trí hieän ôû tröôùc. Duyeân oai theá, laø khoâng chöôùng ngaïi nhau. Voâ duyeân, nghóa laø phaùp trí, tyû trí ñeàu voâ duyeân laãn nhau. Phaùp trí ñoái vôùi tha taâm trí thì: nhaân, duyeân thöù ñeä, oai theá nhö tröôùc ñaõ noùi. Phaùp trí ñoái vôùi ñaúng trí

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 55 321

thì: Duyeân thöù ñeä, oai theá, voâ nhaân. Vì sao? Vì nhaân, nhö chuûng töû. Phaùp voâ laäu khoâng laøm chuûng töû cho phaùp höõu laäu. Phaùp trí ñoái vôùi khoå, taäp, dieät trí thì: nhaân, thöù lôùp, oai theá, voâ duyeân. Vì sao? Vì khoå, taäp trí duyeân phaùp höõu laäu, trí naày laø voâ laäu. Dieät trí duyeân voâ vi, trí naày laø höõu vi, ngoaøi ra noùi roäng nhö treân. Phaùp trí ñoái vôùi ñaïo trí thì: Nhaân, thöù lôùp, oai theá duyeân, noùi roäng cuõng nhö treân. Tyû trí nhö phaùp trí, tuøy töông maø noùi. Tha taâm trí ñoái vôùi tha taâm trí thì: Nhaân, thöù lôùp, oai theá duyeân, noùi nhö treân. Caùi khaùc ôû ñaây: Neáu coù nhaân thì khoâng coù duyeân, neáu coù duyeân thì khoâng coù nhaân. Coù nhaân, khoâng coù duyeân, nghóa laø thaân mình

ñoái vôùi thaân mình. Coù duyeân, khoâng coù nhaân, nghóa laø thaân ngöôøi khaùc ñoái vôùi thaân mình. Tha taâm trí ñoái vôùi ñaúng trí thì nhaân, oai theá, thöù lôùp duyeân. Nhaân laø hai nhaân, ñoù laø nhaân töông töï, nhaân baùo. Ngoaøi ra ñeàu noùi roäng nhö treân. Tha taâm trí ñoái vôùi khoå, taäp trí thì: Nhaân, thöù lôùp, oai theá duyeân. Nhaân laø nhaân töông töï. Hoaëc coù nhaân, khoâng coù duyeân, hoaëc coù duyeân, khoâng coù nhaân. Coù nhaân khoâng coù duyeân: Nhaân laø voâ laäu, khoå, taäp trí duyeân höõu laäu. Coù duyeân khoâng coù nhaân, laø khoå trí, taäp trí duyeân höõu laäu, nhaân laø voâ laäu. Tha taâm trí ñoái vôùi dieät trí thì: Nhaân, thöù lôùp, oai theá, voâ duyeân. Noùi roäng nhö treân. Tha taâm trí ñoái vôùi ñaïo trí, phaùp trí, tyû trí thì: Nhaân, thöù lôùp duyeân, oai theá. Noùi roäng nhö treân. Ñaúng trí ñoái vôùi ñaúng trí: Nhaân, thöù lôùp, oai theá duyeân. Nhaân coù ba nhaân: Nhaân töông töï, nhaân nhaát thieát bieán, nhaân baùo, ngoaøi ra noùi roäng nhö treân. Ñaúng trí ñoái vôùi khoå, taäp trí thì: thöù lôùp, oai theá duyeân, voâ nhaân. Vì sao? Vì nhaân nhö chuûng töû. Phaùp höõu laäu khoâng laøm chuûng töû cho phaùp voâ laäu. Ñaúng trí ñoái vôùi dieät trí, ñaïo trí: Thöù ñeä, oai theá, voâ nhaân, voâ duyeân. Thöù ñeä nghóa laø ñaúng trí theo thöù lôùp khôûi dieät, ñaïo trí hieän ôû tröôùc. Oai theá nghóa laø khoâng chöôùng ngaïi nhau. Voâ nhaân nghóa laø phaùp höõu laäu khoâng laøm nhaân cho phaùp voâ laäu. Voâ duyeân nghóa laø: Dieät trí, ñaïo trí duyeân vôùi voâ laäu, ñaúng trí laø höõu laäu. Ñaúng trí ñoái vôùi phaùp trí, tyû trí thì: Duyeân thöù ñeä, oai theá, voâ nhaân,

noùi roäng nhö treân. Ñaúng trí ñoái vôùi tha taâm trí thì: Nhaân, duyeân thöù lôùp, oai theá. Nhaân laø nhaân töông töï, ngoaøi ra noùi roäng nhö treân. Khoå, taäp, dieät trí ñoái vôùi khoå, taäp, dieät trí thì: Nhaân, thöù lôùp, oai theá, voâ duyeân. Nhaân, laø nhaân töông töï. Duyeân thöù ñeä, nghóa laø: Khoå, taäp, dieät trí theo thöù lôùp khôûi khoå, taäp, dieät trí. Duyeân oai theá nghóa laø khoâng chöôùng ngaïi nhau. Voâ duyeân, vì sao? Vì khoå, taäp duyeân höõu laäu coøn caùc trí naày laø voâ laäu. Dieät trí duyeân voâ vi, caùc trí naày laø höõu vi. Khoå, taäp, dieät trí ñoái vôùi ñaïo trí, phaùp trí, tyû trí, tha taâm trí thì: Nhaân, duyeân thöù ñeä, oai theá, noùi roäng nhö treân. Khoå, taäp, dieät trí ñoái vôùi ñaúng trí, thì duyeân thöù lôùp, oai theá, voâ nhaân, noùi roäng nhö treân. Ñaïo trí ñoái vôùi ñaïo trí, phaùp trí, tyû trí, tha taâm trí thì: Nhaân, duyeân thöù lôùp, oai theá, noùi roäng nhö treân. Ñaïo trí ñoái vôùi ñaúng trí, theo thöù lôùp duyeân oai theá, khoâng coù nhaân, noùi roäng nhö treân. Ñaïo trí ñoái vôùi khoå, taäp, dieät trí thì: Nhaân, thöù lôùp, oai theá, voâ duyeân. Vì sao? Vì ñaïo trí laø Höõu hoïc, Voâ hoïc. Caùc trí naày duyeân Phi hoïc Phi Voâ hoïc. Caùc kieát leä thuoäc coõi Duïc, vôùi kieát aáy, phaùp trí döùt tröø? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì muoán cho ngöôøi nghi ngôø ñöôïc quyeát ñònh. Phaùp trí döùt tröø kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc, tyû trí khoâng coù khaû naêng döùt tröø kieát coõi Duïc. Hoaëc cho laø nhö phaùp trí coù khaû naêng döùt tröø kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc, tyû trí khoâng coù khaû naêng döùt tröø kieát coõi Duïc. Hoaëc cho laø nhö tyû trí khoâng theå döùt tröø kieát coõi Duïc, phaùp trí cuõng khoâng coù khaû naêng döùt tröø kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc v.v... Vì muoán cho nghóa naày ñöôïc quyeát ñònh

laø phaùp trí coù theå döùt tröø kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc, tyû trí khoâng coù coâng naêng döùt tröø kieát coõi Duïc, maø soaïn luaän naày. Hoûi: Vì sao phaùp trí döùt tröø ñöôïc kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc, coøn tyû trí khoâng döùt tröø kieát coõi Duïc? Ñaùp: Vì tröôùc kia phaùp trí ñaõ döùt tröø kieát coõi Duïc, neân coù theå tieáp tuïc döùt tröø kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Coøn tyû trí, vì tröôùc ñaõ khoâng döùt tröø kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc, neân khoâng theå döùt ñöôïc kieát coõi Duïc. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì tyû trí chöa döùt ñöôïc kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc, coøn phaùp trí coù coâng naêng döùt tröø. Do phaùp trí ñaõ döùt tröø kieát coõi Duïc, coøn tyû trí khoâng döùt tröø.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 55 323

Laïi nöõa, neáu tyû trí coù coâng naêng döùt tröø kieát coõi Duïc laø vì ñaõ döùt ñöôïc kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc? Hay vì chöa döùt? Neáu ñaõ döùt thì seõ khoâng coù tröôøng hôïp tröôùc döùt tröø kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc, sau döùt tröø kieát coõi Duïc. Neáu chöa döùt thì tyû trí leõ ra phaûi coù söï quôû traùch nhö theá naày: Kieát, duïc coõi mình chöa döùt tröø maø döùt tröø kieát coõi khaùc. Ví nhö quoác vöông khoâng theå haøng phuïc ñöôïc nöôùc mình maø muoán ñi haøng phuïc nöôùc khaùc, thì seõ coù söï quôû traùch nhö theá naày: Ñaõ khoâng theå haøng phuïc nöôùc mình maø ñoøi haøng phuïc nöôùc khaùc? Tyû trí kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, ôû thôøi gian ñaïo tyû trí, tyû trí lìa duïc coõi Duïc, ñeán ñaïo giaûi thoaùt sau cuøng, tyû trí xuaát hieän, vì khoâng xuaát hieän, neân khoâng theå döùt tröø kieát coõi Duïc. Laïi nöõa, phaùp trí döùt tröø kieát coõi Duïc roài, ñeán ñaïo giaûi thoaùt sau cuøng, vôùi taùnh maïnh meõ, nhaïy beùn, do taùnh naày neân coù theå döùt tröø kieát coõi Voâ saéc, coõi Voâ saéc ôû treân. Tyû trí döùt tröø kieát cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, ñeán ñaïo giaûi thoaùt sau cuøng, vôùi taùnh chaát beùn nhaïy, do söùc maïnh meõ, naày neân muoán döùt tröø kieát coõi Duïc, nhöng kieát coõi Duïc ñaõ döùt roài. Laïi nöõa, taø kieán coù theå duyeân vôùi khoå, taäp cuûa ba coõi, nghóa laø tröôùc ñaõ döùt tröø kieát, keá laø mong caàu ñoái trò vaø dieät kieát ñoù, vì vaäy coù khaû naêng khieán cho kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc döùt tröø ngay. Taø kieán coõi Saéc, coõi Voâ saéc khoâng theå duyeân vôùi coõi Duïc, vì khoâng caàu ñoái trò vaø dieät, neân khoâng theå döùt tröø kieát coõi Duïc. Laïi nöõa, neáu laø nhaát thieát bieán coõi khaùc coù khaû naêng duyeân vôùi khoå, taäp cuûa ba coõi thì tröôùc ñaõ döùt, sau môùi caàu ñoái trò vaø dieät, vì vaäy coù theå khieán cho kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc döùt ngay. Cuõng nhö ngöôøi mang nôï, tröôùc gieát giaëc oaùn, sau cuõng phaù boû choã daïo chôi vui veû cuûa ngöôøi aáy. Söï caàu ñoái trò vôùi kieát kia, cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, phaùp trí maïnh meõ, khoâng duïng coâng nhieàu, vaãn coù theå döùt phieàn naõo baát thieän, voâ kyù, huoáng chi phieàn naõo voâ kyù? Ví nhö con dao beùn coù theå caét saét, huoáng chi laø coû caây. Phaùp trí kia cuõng gioáng nhö theá. Tyû trí chaúng phaûi trí maïnh meõ, caàn phaûi duøng coâng söùc nhieàu môùi döùt tröø ñöôïc phieàn naõo voâ kyù, laøm gì coù khaû naêng döùt phieàn naõo baát thieän. Ví nhö con dao luït, ñaâu theå chaët ñöùt saét, vôùi caây coû coøn phaûi duøng nhieàu coâng söùc nöõa laø. Tyû trí kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, phaùp trí nhö ñòch laïi ngaøn ngöôøi, nhö ñòch laïi ngaøn ngöôøi laø sao? Vì coù theå ñoái trò

möôøi taùm giôùi, möôøi hai nhaäp, naêm aám. Tyû trí chaúng theå nhö ñòch vôùi ngaøn ngöôøi. Khoâng phaûi nhö ñòch vôùi ngaøn ngöôøi laø theá naøo? Vì ñoái trò möôøi

boán giôùi, möôøi nhaäp, naêm aám, boán aám. Laïi nöõa, haønh giaû vì bò naêm aám coõi Duïc gaây böùc, nhö gaùnh gaùnh naëng, mong ñoái trò naêm aám ñoù, ñeán khi dieät môùi coù theå döùt ñöôïc kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Phaùp trí coù theå döùt tröø kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc, laø phaùp trí cuûa dieät ñaïo, chaúng phaûi phaùp trí cuûa khoå taäp. Hoûi: Vì sao chaúng phaûi phaùp trí cuûa khoå taäp? Ñaùp: Haønh giaû bò naêm aám coõi Duïc eùp ngaët, muoán buoâng boû gaùnh naëng, neân mong ñoái trò naêm aám kia vaø ñeán luùc dieät roài môùi döùt ñöôïc kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Laïi nöõa, coõi Duïc laø coõi baát ñònh, chaúng phaûi ñòa tu, chaúng phaûi ñòa ly duïc. Coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø coõi ñònh, laø ñòa tu, ñòa lìa duïc, neân khoâng theå duøng trí duyeân coõi baát ñònh ñeå döùt tröø kieát coõi ñònh. Laïi nöõa, coõi Duïc laø coõi thoâ, coõi Saéc laø coõi teá, neân khoâng theå duøng trí duyeân coõi thoâ ñeå döùt tröø kieát coõi teá. Laïi nöõa, coõi Duïc laø coõi döôùi, coõi Saéc laø coõi trung, coõi Voâ saéc laø coõi treân, neân khoâng theå duøng trí duyeân coõi döôùi ñeå döùt tröø kieát coõi trung, coõi treân. Laïi nöõa, neáu phaùp trí cuûa khoå, khoå taäp maø coù theå döùt tröø kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc, chính laø vì vôùi xöù khaùc, tu nhaøm chaùn vôùi xöù khaùc thì ñöôïc giaûi thoaùt. Ví nhö chaët baøn tay, nhöõng gì thuoäc veà baøn tay ñeàu ñöôc giaûi thoaùt. Chaët chaân, nhöõng leä thuoäc chaân ñeàu ñöôïc giaûi thoaùt, khoâng theå chaët tay, buoäc chaân maø ñöôïc giaûi thoaùt, hay chaët chaân, troùi buoäc tay maø ñöôïc giaûi thoaùt. Phaùp trí cuûa khoå, taäp kia cuõng gioáng nhö theá. Neáu duøng phaùp trí cuûa dieät, ñaïo ñeå döùt tröø kieát coõi Saéc, coõi Voâ saéc, thì phaûi laø ngöôøi sinh coõi Duïc, chaúng phaûi ngöôøi sinh coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Hoûi: Vì sao chæ laø ngöôøi sinh coõi Duïc, chaúng phaûi ngöôøi sinh coõi Saéc, coõi Voâ saéc? Ñaùp: Vì taâm cuûa phöông tieän nhaäp phaùp trí, xuaát tyû trí laø phaùp leä thuoäc coõi Duïc, vì boû phaùp ñoù neân sinh coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Laïi nöõa, hHoài chuyeån cho phaùp trí laø do boán ñaïi coõi Duïc taïo thaønh, vì boû boán ñaïi ñoù ñeå sinh leân coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Laïi nöõa, phaùp trí ñoái vôùi choã taïo taùc coõi Duïc ñaõ roài, khoâng coøn taïo phöông tieän ñoái vôùi coõi Saéc, coõi Voâ saéc, khoâng coøn khôûi hieän ôû tröôùc. Cuõng nhö A-la-haùn khoâng coøn khôûi ñoái trò döùt cuûa ba coõi hieän ôû tröôùc. Phaùp trí kia cuõng gioáng nhö theá.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.